

Guido Romanelli olasz alezredes magyarországi tevékenysége ^[1]

Guido Romanelli a Tanácsköztársaság kikiáltása után másfél hónappal, 1919. május 12-én érkezett Budapestre az Olasz Katonai Bizottság vezetőjeként. Székhelye és lakása a Ritz szállodában lett berendezve. Az olasz alezredes elegáns, jó kiállású, energikus és öntörvényű személyiség volt, akinek feladatai közé tartozott, hogy ellenőrizze Magyarországon a fegyverszüneti megállapodás betartását, megszerezze a világháborúban hadifogságba esett és elhalálozott olasz katonák dokumentumait, tárgyait, valamint igyekezzen gondoskodni a hadifoglyok és menekültek hazatéréséről. Emellett megszervezte a rendszeres étkeztetést a budapesti olasz kolónia tagjainak, majd ezt kiterjesztette a rászoruló magyar lakosság számára is.

1918. november 3-án a Padova melletti Villa Giustiban *Viktor Weber von Webenau* tábornok^[1] aláírta az Osztrák–Magyar Monarchia fegyverletételt. A frontról hazatérő katonák szembesültek a hátszágban uralkodó súlyos gazdasági helyzettel, amihez társadalmi elégedetlenség is társult. Az őszirózsás forradalom győzelmét követően, 1918. november 16-án kikiáltották a köztársaságot, mely azonban nem volt hosszú életű. 1919. március 20-án ugyanis – az akkor már köztársasági elnökként funkcionáló – antantbarát politikát folytató *Károlyi Mihály* kézhez kapta a francia alezredesről elvevett Vix-jegyzéket, amelynek hatására a kormány lemondott. Közben Károlyi háta mögött a szociáldemokraták bal szárnya és a kommunisták megegyeztek egymással, majd 1919. március 21-én *Kun Bélák* átvették a hatalmat és kikiáltották a Tanácsköztársaságot. Károlyi nevében kiáltványt intéztek, amely az eseményeket úgy interpretálta, hogy a Berinkey-kormány az ország vezetését a proletároknak adta át. Az új kommunista rend fogadtatása a társadalom körében vegyes volt. Az ipari munkások, a bányászok és az értelmiség egy jelentős része támogatta, viszont a korábbi politikai elit, a papság, a polgárság és a parasztság azon része, akiket megfosztottak magántulajdonuktól vagy földjeiktől, a rendszer ellenzőivé váltak. 1919 májusában ilyen körülmények között érkezett Magyarországra *Guido Romanelli* olasz alezredes, az antant küldötte, mégpedig azért, hogy ellenőrizze a magyarországi fegyverletételt.^[2]

Guido Romanelli (1876–1973)

Guido Romanelli 1876. március 15-én született Sienában egy hat gyermekes család legidősebb gyermekeként. Szülei 12 éves korában a római Katonai Kollégiumba írták, majd Torinóba került a katonai akadémiára, amelyet 1896-ban hadnagyként fejezett be. A tüzérfanfolyam elvégzését követően a 11. erőd-tüzérdandárhoz osztották be, ahol főhadnagy lett. 1897–1905 között nem szolgált az Olasz Királyi Haderőben, ugyanis lánya, *Anna Maria Romanelli* elmondása szerint gazdasági és politikai tanulmányokat kívánt folytatni Európában és a tengerentúlon. A hadseregbe való visszatérésekor századossá léptették elő, majd 1911–1913 között harcolt a líbiai háborúban, Abesszíniában. Az I. világháború idején nagyrészt szintén az afrikai hadszíntéren tartózkodott, de a háború vége Piávenál érte alezredesi rangban. 1924-ben végleg otthagyta a hadsereget, társadalomtudományi és gyarmattügyi diplomát szerzett, majd diplomataként tevékenykedett a Közel-Keleten. Tapasztalatairól 1927-ben megjelent könyvében^[3] számolt be. Még ugyanebben az évben megnősült, felesége *Bianca di Colloredo Mels* lett, akitől két lánya született Udinében: *Maria Teresa* 1928. augusztus 21-én és *Anna Maria* 1929. szeptember 10-én. 1927–1934 között Barcelonában dolgozott főkonzulként, ezt követően 1938-ig az olasz külügyminisztérium alkalmazottja volt követként. Romanelli három alkalommal járt Budapesten. Először 1919-ben mint az Olasz Katonai Bizottság vezetője, hogy ellenőrizze, a magyarok betartják-e a fegyverszüneti megállapodást és a leszerelést. Ezt követően 1922-ben, amikor ünnepséget rendeztek a tiszteletére, hogy megköszönjék a Tanácsköztársaság alatt kifejtett tevékenységét, végül 1938–1944 között az Magyar-Olasz Bank elnökeként. 1944-ben hazatért Itáliába és Udine melletti birtokán telepedett le, de az 1950-es, 1960-as években még részt vett nemzetközi politikai tanácskozásokon. Az olasz alezredes 1973. november 23-án hunyt el. Rómában helyezték örök nyugalomra, koporsóját saját kérésére a Ludovika zászlaja fedte.^[4]

1. Guido Romanelli születési és házassági anyakönyvi kivonata

^[2]

[Tovább a galéria oldalára](#) ^[3]

1939. szeptember 7.

Jelzet: MNL OL Z 83–34/59. – Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Gazdasági Levéltár, Magyar-Olasz Bank Rt., Személyzeti Osztály, Alkalmazottak munkaviszonyára vonatkozó iratok, Róna Lajosné – Rózsaffy Antal – Eredeti, kézzel írt, aláírással.

2. Guido Romanelli születési és keresztelési bizonyítványa

^[4]

[Tovább a galéria oldalára](#) ^[5]

1939. szeptember 7.

Jelzet: MNL OL Z 83–34/59. – Eredeti, kézzel írt, aláírással.

2. Romanelli Magyarországon (1919, 1922, 1938–1944)

Guido Romanelli a Tanácsköztársaság kikiáltása után másfél hónappal, 1919. május 12-én érkezett Budapestre az Olasz Katonai Bizottság vezetőjeként. Székhelye és lakása a Ritz szálloda volt. *Enzo Santarelli* 1968-ban kiadott könyvében[5] az olasz alezredest egy elegáns, jó kiállású, energikus és öntörvényű személyiségnek írta le, akinek feladatai közé tartozott, hogy ellenőrizze Magyarországon a fegyverszüneti megállapodás betartását, megszerezze a világháborúban hadifogságba esett és elhalálozott olasz katonák dokumentumait, tárgyait, valamint igyekezzen gondoskodni a hadifoglyok és menekültek hazatéréséről. Emellett megszervezte a rendszeres étkeztetést a budapesti olasz kolónia tagjainak, majd ezt kiterjesztette a rászoruló magyar lakosság számára is. Sikertült jó kapcsolat kialakítania Kun Bélával és a népbiztosokkal, valamint a bécsi képviselőkkel, például a bécsi angol bizottsággal. A proletárdiktatúra ellenfeivel is jó viszony kialakítására törekedett, és missziója során többször próbálta rábeszélteni a Forradalmi Kormányzótanács tagjait, hogy az antant számára is elfogadható – persze olasz érdekeltségű –, demokratikus szellemiségű kormánynak adják át a hatalmat.[6]

Romanelli humanitárius tevékenységének csúcspontja – amely népszerűségét megalapozta –, a tanácsköztársaság ellen 1919. június 24-én kitört felkelés résztvevőinek megmentése volt. Az ellenforradalmi megmozdulás leverését követően Kun Bélának rögtönítélő bíróságot állítottak fel, és halálbüntetést szabtak ki a felkelőkre. Az olasz ezredes ezt megakadályozva június 26-án levelet intézett a külügyi népbiztosnak, amelyben közölte, hogy amennyiben kivégzések lesznek, úgy az antanthatalmak legszigorúbb felelősségre vonásával kell szembenéznünk. Kun Béla válasza az első levélre még ellentmondást nem tűrő volt, és arra hivatkozott, hogy magyar belügyről van szó. Romanelli azonban nem hátrált meg, és az antanthatalmak akkor éppen egyedüli budapesti képviselőjeként ismételt felhívta a figyelmet a túlzott szigor alkalmazása esetén a „szövetséges és társult hatalmak” várható retorzióira. Néhány órával később a tanácskormány közzétette, hogy csak a felbujtókat és a lázadás 11 vezetőjét ítélik halálra, a ludovikás növendékeket fiatal korukra és tapasztalatlanságukra hivatkozva nem. Végül azonban a halálraítélteket sem végezték ki, így Romanelli közbeavatkozása, amelyről az olasz és a magyar sajtó egyaránt tudósított, sikeres volt.

Az alezredes az ország román megszállása ellen is megpróbált fellépni. Ez ügyben több levelet küldött feletteseinek Bécsbe és a román félnek is, de a nemzetközi politikai helyzet miatt nem tudott semmit sem elérni. Csupán a román katonai vezetés rosszallását váltotta ki, amely többször is bepanaszolta feletteseinél hatáskör-túllépésre hivatkozva. 1919. augusztus 12-én, 11 nappal a tanácskormány lemondása és a vezetők jelentős részének elmenekülése után *Ernesto Mombelli*[7] vezérőrnagy átvette az Olasz Katonai Bizottság vezetését, az alezredest pedig lefokozták titkárrá. Azonban az új budapesti olasz katonai vezetés csakhamar felismerte, hogy a magyar fővárost megszálló román csapatokkal nem lehet együttműködni, Mombelli Rómába küldött beszámolóiból ez ki is derül. „A Bizottság benyomása szerint a románok azért köntörfalaznak, hogy rablásaikat a magyarok ne ellenőrizhessék, valamint azért, hogy hangsúlyozzák jelentőségüket, mint humanitárius küldetés fontosságát a közrend fenntartása érdekében s az esetleges újból felbukkanó bolszevizmus ellenében. [...] A lakosságot még mindig terrorizálják. A román elnyomás túlságosan szigorú.”[8]

A helyzet Magyarországon végül 1919 késő őszen konszolidálódott. November közepén a békekonferencia által küldött ultimátum nyomására a románok megkezdték a csapatkivonást, 16-án pedig – *Horthy Miklós* budapesti bevonulásának a napján – Romanelli is elhagyta az országot. Kényszerű távozásának hátterében többek között az Olasz Fegyverszüneti Bizottság korrupciós botránya és az ennek nyomán bekövetkezett olasz kormányváltás, továbbá a románok ellenszenvé, valamint feletteseinek róla tett jelentései álltak. Ahogy megfogalmazták, „rangjánál magasabban tetszelegve, titkos relációkba bonyolódva, politikai és nem katonai tevékenységet folytat.”[9] Ezek hatására hazájában Fegyelmi Bizottság elé állították, és először 60 napi elzárásra ítélték, majd büntetését egy hónapra csökkentették, amit az elhúzódozó vizsgálati időre hivatkozva már letöltöttek tekintettek.[10]

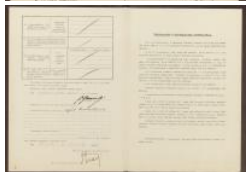
A távozni kényszerülő Romanellinek a budapesti lakosság ekkor még nem tudta megköszönni az erőfeszítéseit, amelyeket többek között a tanácskormánnyal szemben fellázadt ludovikások érdekében és az ország román megszállása ellen fejtett ki. 1919. november 14-én csak egy albumot[11] vehetett át, amelyben egy búcsúnyilatkozat is szerepelt. Nevét viszont még évekkel később sem felejtették el, és 1922. november 16–22. között az olasz külügyminisztériummal egyeztetve, valamint *Benito Mussolini*[12] tudtával és beleegyezésével meghívták őt a magyar fővárosba a tiszteletére rendezett ünnepségsorozatra. Az eseményről részletesen *Antonello Guzzoni* ezredes, a Szövetséges Olasz Katonai Bizottság budapesti parancsnoka számolt be: „Romanelli alezredes e hónap [november] 16-án érkezett Budapestre. Az állomáson [Keleti pályaudvar] várták őt az ünnepségek megszervezésére létrejött magyar bizottság tagjai, a Magyarországi Katonai Ellenőrző Bizottság olasz küldöttségének tisztjei, és képviseltette magát az olasz követség, valamint az Olasz Liga[13] elnöksége is. [...] A kormány egyébként a Romanelli ezredes tiszteletére rendezett ünnepségek közül hivatalosan egyiket sem vett részt, csak a nemzetgyűlés elnökével és a népjóléti miniszterrel képviseltette magát. Az ünnepségsorozat november 18-án és 19-én került megrendezésre. Az Országházban 18-án, 11 órakor kezdődött ünnepségen adták át a díszszabályt,[14] a bronz mellszobrot és az érmet. Romanellit [...] már a parlament bejáratánál ünneplő tömeg fogadta. Az elismerések átadásakor *Csernoch bíboros hercegprímás*[15] emelkedett beszédet tartott olasz nyelven.”[16] Az ünnepségen megjelentek között magyar részről jelen volt *József főherceg*,[17] *Vass József* népjóléti miniszter, [18] *Wlassics Gyula* báró,[19] a feloszlott főrendiház elnöke, *Szicovszky Béla*,[20] a nemzetgyűlés elnöke, *Berzeviczy Albert*,[21] a Korvin Mátyas Egyesület[22] elnöke, magyar katonatisztek és a Ludovika Akadémia olyan egykori növendékei, akik életüket az olasz alezredesnek köszönhették. A parlamentári események után fogadás, majd este az Operaházban díszelőadás következett, amelyen szintén részt vettek magyar és olasz közéleti személyiségek. November 19-én a Magyar Tudományos Akadémián folytatódott az ünnepségsorozat, ahol a Korvin Mátyas Egyesület Romanellit tiszteletbeli taggá választotta, Berzeviczy pedig beszédet mondott olasz nyelven, kiemelve az ünneplést humanitárius cselekedetét. November 20-án este az olasz követségen rendeztek fogadást az olasz anyakirályné, *Margit*[23] születésnapja alkalmából, amelyen *Horthy Miklós* kormányzó és *Bethlen István* miniszterelnök feleségeikkel együtt vettek részt, és Romanelli társaságában foglaltak helyet a koncert ideje alatt. Az ünnepelet az Országházban mondott válaszbeszédében megköszönte a meleg fogadtatást és az ajándékokat. Továbbá hangsúlyozta, hogy amit a magyarság neki tulajdonít, azt voltaképpen Olaszország tette, ezért számára a díszszablya a béke érdekében tett jövőbeni magyar–olasz összefogás szimbóluma. Az olasz alezredes november 22-én tért haza, budapesti látogatásának részleteiről a legtöbb napilap – mint például a *Pesti Hírlap*, a *Pesti Napló*, az *Új Nemzedék* – beszámolt.[24]

Guido Romanelli harmadik alkalommal 1938-ban tért vissza Budapestre, hogy elfoglalja az 1920 óta működő Magyar-Olasz Bank elnöki székét. Kinevezése a bank anyaintézményének, a milánói *Banca Commerciale Italiana*-nak olaszosítási szándékát tükrözte, vagyis a magyar felső vezetőket olasz tisztviselőkre cserélték. A két világháború között jelentősnek számító pénzintézet vezetését 1938. november 1-től vette át Romanelli, ahogy erről személyi lapjai és munkavállalási engedélyei is tanúskodnak.

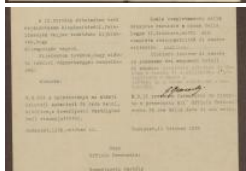
3. Guido Romanelli személyi lapjai

[6]

[7]

[8]

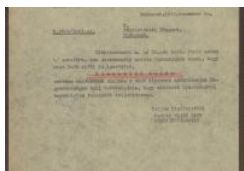
[9]

[Tovább a galéria oldalára](#) [10]

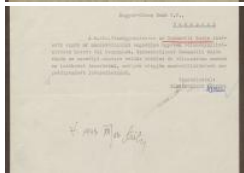
1939. október

Jelzet: MNL OL Z 83–34/59. – Eredeti, gépelt, aláírással.

4. Guido Romanelli munkavállalási engedélyei

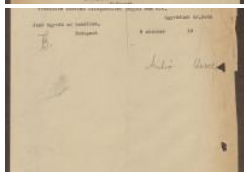
[11]

[12]

[13]

[14]

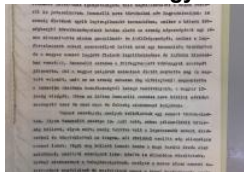
[Tovább a galéria oldalára](#) [15]

1938. október, 1943. november, december

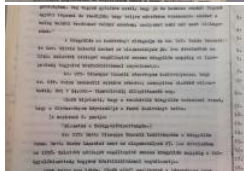
Jelzet: MNL OL Z 83–25. – Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Gazdasági Levéltár, Magyar-Olasz Bank, Személyzeti Osztály, Külföldi honos alkalmazottak munkavállalási engedélye – Eredeti, gépelt, aláírással.

Az intézmény közgyűlése 1938. szeptember 28-án és 1939. március 1-én az új elnök számára évi 24 000 pengő tiszteletdíjat és egy gépkocsi tartását szavazta meg. Romanelli magyarországi munkavállalásával kapcsolatban a Bank bejelentési kötelezettséggel tartozott a Pénzügyi Központ felé.

5. Kivonat a Magyar-Olasz Bank Rt. 1938. szeptember 28-i közgyűlési jegyzőkönyvéből

[16]

[17]

[Tovább a galéria oldalára](#) [18]

1938. szeptember 28.

Jelzet: MNL OL Z 75–7/27. – Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Gazdasági Levéltár, Magyar-Olasz Bank, Közgyűlés, Rendkívüli közgyűlés – Eredeti, gépelt, aláírással.

6. Guido Romanelli Budapestre költözik, az Új Világ 1938. október 20-i száma

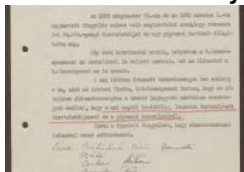
[19]

[Tovább a galéria oldalára](#) [20]

1938. október 20.

Jelzet: MNL OL Z 75–7/27. – Eredeti, gépelt.

7. Guido Romanelli nyilatkozata a Magyar-Olasz Bank Rt. 1943. májusi közgyűlésén

[21]

[Tovább a galéria oldalára](#) [22]

1943. május

Jelzet: MNL OL Z 83–34/59. – Eredeti, gépelt, aláírással.

Ahogy Európa és a világ egyre inkább belesodródott az újabb háborúba, a bank gazdaságilag nehéz helyzetbe került, ezért az 1943. május 1-jei közgyűlésen Romanelli lemondott a neki járó pénzösszegeiről és az autóról, nem sokkal később pedig leköszönt elnöki pozíciójáról is, majd 1944 év elején elhagyta Magyarországot.

8. Romanelli ezredes újból eltávozik Budapestről, a Déli Magyar Szó 1943. július 7-i száma

[23]

[Tovább a galéria oldalára](#) [24]

1943. július 7.

Jelzet: MNL OL Z 83–34/59. – Eredeti, gépelt.

Romanelli távozásának feltételezett okai között szerepelt – a *Déli Magyar Szó* 1943. július 7-i számában megjelent cikk szerint –, hogy a bank már évek óta nem tudott osztalékot fizetni a részvényeseinek, és így az egykori olasz alezredes a maga részéről levonta a megfelelő következtetéseket.

Guido Romanelli 1919-es magyarországi tevékenységéről naplót írt, [25] amely olasz nyelven elérhető az Olasz Kultúrintézet könyvtárában. Működésére vonatkozóan az olasz levéltárakon kívül a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum Hadtörténeti Levéltára és a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára is őriz forrásokat. 2003-ban *Sós Mária*, 2009-ben pedig *Gilberto Martinelli* filmesítette meg az olasz alezredes budapesti misszióját.

[1] Viktor Weber von Webenau (1861–1932): az Osztrák–Magyar Monarchia hadseregének gyalogsági tábornoka, az I. világháború után visszavonult a katonai pályától.

[2] SZABÓ MÁRIA: *A Romanelli-misszió*. Bp., 2009, 26.; ROMSICS IGNÁC: *Magyarország története a XX. században*. Bp., 2010, 123., 129.

[3] Guido Romanelli: *Sulle Orme del Passato sulle Vie dell'Avvenire: Oriente Mediterraneo. Note e riflessioni di viaggio*. Róma, Milánó, 1927, 249.

[4] SZABÓ: *A Romanelli-misszió...* 25–26., 136–138.

[5] Enzo Santarelli (1922–2004): olasz politikus és történész, az Olasz Kommunista Párt tagja, az Urbino Egyetem professzora. 1968-ban kiadott könyvének címe: *Italia e Ungheria nella crisi postbellica (1918–1920)*.

[6] SZABÓ: *A Romanelli-misszió...* 52–55.

[7] Ernesto Mombelli olasz katonatiszt 1867. június 12-én született. Magyarországi missziója előtt a szövetséges keleti hadseregekhez beosztott olasz expedíciós csapat parancsnoka volt. Élete vége felé visszavonultan élt, 1932-ben halt meg.

[8] SZABÓ: *A Romanelli-misszió...* 56–59., 64–65., 70–72., 78., 113–114.

[9] Uo. 122.

[10] Uo. 115–126.

[11] *Pesti Napló*, 1919. november, 70. (1919) 153:4.

[12] Benito Amilcare Andrea Mussolini (1883–1945): olasz fasiszta politikus, diktátor. 1922–1943 között Olaszország, 1943–1945 között pedig a Salói Köztársaság miniszterelnöke.

[13] Szabó Mária szerint itt Guzzoni ezredes a Korvin Mátyás Magyar-Olasz Egyesületre gondolhatott.

[14] A díszszablya szürke achátból készült, és az alábbi szöveget vésték rá: „Romanelli ezredesnek a hálás Magyarország.” SZABÓ MÁRIA: Antonello Guzzoni ezredes beszámolója az 1922. évi Romanelli ünnepekről. *Hadtörténelmi Közlemények*, 2008. 3–4. sz. 703–704.

[15] Csernoch János (1852–1927): esztergomi érsek, Magyarország hercegprímása 1913–1927 között.

[16] SZABÓ: *A Romanelli-misszió...* 129–130.; Uő: *Antonello Guzzoni ezredes beszámolója...* 703–704.

[17] Habsburg József (1872–1962): osztrák főherceg, politikus, katona.

[18] Vass József (1877–1930): katolikus pap, politikus, 1922–1930 között népjóléti miniszter a Bethlen-kormányban.

[19] Báró Wlassich Gyula (1852–1937): vallás- és közoktatásügyi miniszter, a M. kir. Közigazgatási Bíróság elnöke, a Hágai Bíróság tagja, a főrendiház, majd később a felsőház elnöke.

[20] Scitovszky Béla (1878–1959): politikus, belügyminiszter, a Nemzetgyűlés elnöke.

[21] Berzeviczy Albert (1853–1936): történétir, politikus, vallás- és közoktatásügyi miniszter, az MTA, a Kisfaludy Társaság, a Magyar Olimpiai Bizottság és a Korvin Mátyás Magyar-Olasz Egyesület elnöke.

[22] A Korvin Mátyás Olasz-Magyar Tudományos, Irodalmi és Művészeti Egyesület 1920-ban alakult Budapesten. Feladata az olasz nyelv és kultúra magyarokkal való megismertetése volt. Első elnöke gróf Berzeviczy Albert lett. *Corvina* című folyóiratuk 1955. évi megszűnése után az Egyesület tevékenysége is fokozatosan elhalt.

[23] Savoyai Margit (1851–1926): olasz királyné, III. Viktor Emánuel olasz uralkodó (1900–1946) édesanyja.

[24] SZABÓ: *A Romanelli-misszió...* 129–136., 703–722.

[25] Guido Romanelli: *Nell'Ungheria di Béla Kun e durante l'occupazione militare romana. La mia missione (maggio – novembre 1919)*. Udine, 1964.

Címkék:

Olaszország [25]

antant [26]

diplomácia [27]

gazdaság [28]

Kiadás: 17. évfolyam (2017) 6. szám

Forrás webcím: <https://www.archivnet.hu/guido-romanelli-olasz-alezredes-magyarorszag-tevekenysege>

Hivatkozások

[1] <https://www.archivnet.hu/guido-romanelli-olasz-alezredes-magyarorszag-tevekenysege>

[2] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/1-guido-romanelli-szuletesi-es-hazassagi-anakonyvi-kivonata/elseokephumnlolz0083345902a.jpg>

[3] <https://www.archivnet.hu/1-guido-romanelli-szuletesi-es-hazassagi-anakonyvi-kivonata>

[4] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/2-guido-romanelli-szuletesi-es-keresztelesi-bizoniyitvanya/masodikkephumnlolz0083345903.jpg>

[5] <https://www.archivnet.hu/2-guido-romanelli-szuletesi-es-keresztelesi-bizoniyitvanya>

[6] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/3-guido-romanelli-szemelyi-lapjai/harmadikkepsooldalhumnlolz0083345904.jpg>

[7] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/3-guido-romanelli-szemelyi-lapjai/harmadikkepsooldalhumnlolz0083345905.jpg>

[8] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/4-guido-romanelli-szemelyi-lapjai/harmadikkepharmadikoldalhumnlolz0083345906.jpg>

[9] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/3-guido-romanelli-szemelyi-lapjai/harmadikkepnyegyedikoldalhumnlolz0083345907.jpg>

[10] <https://www.archivnet.hu/3-guido-romanelli-szemelyi-lapjai>

[11] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/4-guido-romanelli-munkavallalasi-engedelyei/nyegyedikkepsooldalhumnlolz00832501.jpg>

[12] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/4-guido-romanelli-munkavallalasi-engedelyei/nyegyedikkepsooldalhumnlolz00832502.jpg>

[13] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/4-guido-romanelli-munkavallalasi-engedelyei/nyegyedikkepharmadikoldalhumnlolz00832503a.jpg>

[14] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/4-guido-romanelli-munkavallalasi-engedelyei/nyegyedikkepnyegyedikoldalhumnlolz00832503b.jpg>

[15] <https://www.archivnet.hu/4-guido-romanelli-munkavallalasi-engedelyei>

[16] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/5-kivonat-a-magyar-olasz-bank-rt-1938-szeptember-28-i-kozgyulesi-jegyzokonyvebol/otodikkepsooldalhumnlolz757tettelkozgyules.jpg>

[17] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/5-kivonat-a-magyar-olasz-bank-rt-1938-szeptember-28-i-kozgyulesi-jegyzokonyvebol/otodikkepsooldalhumnlolz757tettelkozgyules.jpg>

- [18] <https://www.archivnet.hu/5-kivonat-a-magyar-olasz-bank-rt-1938-szeptember-28-i-kozgyulesi-jegyzokonyvebol>
- [19] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/6-guido-romanelli-budapestre-koltozik-az-uj-vilag-1938-oktober-20-i-szama/hatodikkephumnlolz757tetelujsgkivonat.jpg>
- [20] <https://www.archivnet.hu/6-guido-romanelli-budapestre-koltozik-az-uj-vilag-1938-oktober-20-i-szama>
- [21] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/7-guido-romanelli-nyilatkozata-a-magyar-olasz-bank-rt-1943-majusi-kozgyulesen/hetedikkephumnlolz0083345908.jpg>
- [22] <https://www.archivnet.hu/7-guido-romanelli-nyilatkozata-a-magyar-olasz-bank-rt-1943-majusi-kozgyulesen>
- [23] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/8-romanelli-ezredes-ujbol-eltavozik-budapestrol-a-deli-magyar-szo-1943-julius-7-i-szama/nyolcadikkephumnlolz0083345910.jpg>
- [24] <https://www.archivnet.hu/8-romanelli-ezredes-ujbol-eltavozik-budapestrol-a-deli-magyar-szo-1943-julius-7-i-szama>
- [25] <https://www.archivnet.hu/cimkek/olaszorszag>
- [26] <https://www.archivnet.hu/cimkek/antant>
- [27] <https://www.archivnet.hu/cimkek/diplomacia>
- [28] <https://www.archivnet.hu/cimkek/gazdasag>